

**МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ОСВІТНЬО-
ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти щодо стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-професійною програмою «Цивільна безпека».

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Цивільна безпека» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **в 2 семестрі 2020-2021 навч. року** за анкетною: «Академічна доброчесність». Процедура, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#)

Респондентам було запропоновано відповісти на одинадцять питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; колективи кафедр та ПІБ викладачів, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій.

Всього опитані **25 респондент** (здобувач ступеня вищої освіти «Бакалавр»), що склало **71,4%** від загальної кількості здобувачів за цією освітньою програмою. Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1. *Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).*

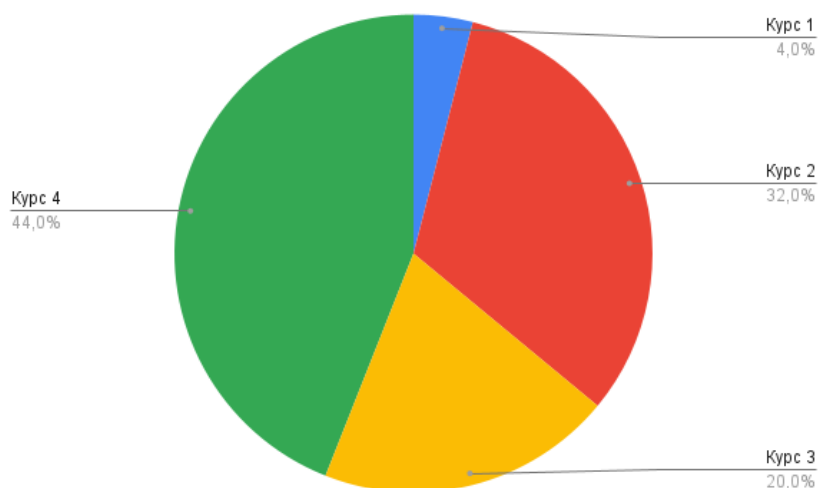

Рисунок 1 – Розподіл респондентів за курсами навчання

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низький; загалом низький; середній; загалом достатньо високий; дуже високий. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 2.

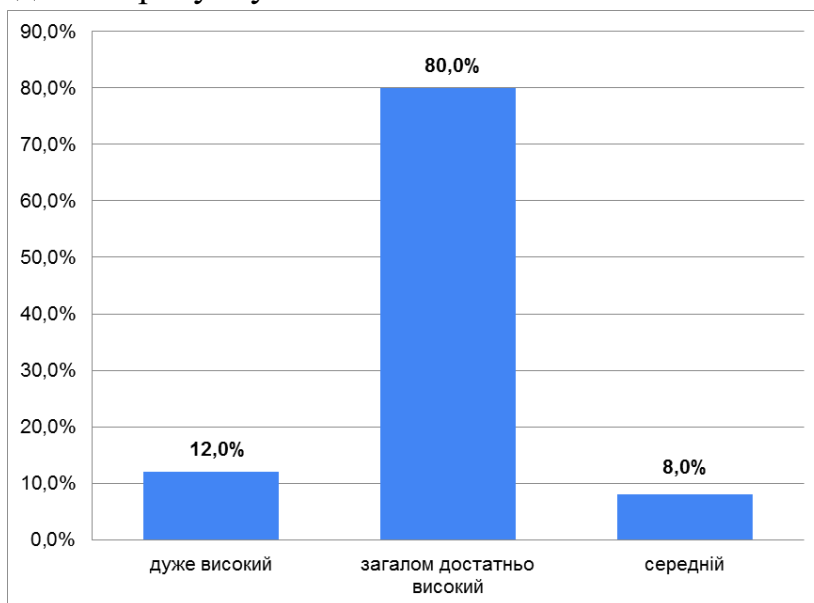

Рисунок 2 - Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти (у відсотках)

З аналізу рисунку 2 не важко пересвідчитися у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «дуже високий» 12% та «загалом достатньо високий» 80%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі студенти; стосуються частково, і "ініціатива" належить деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і студенти, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 3.

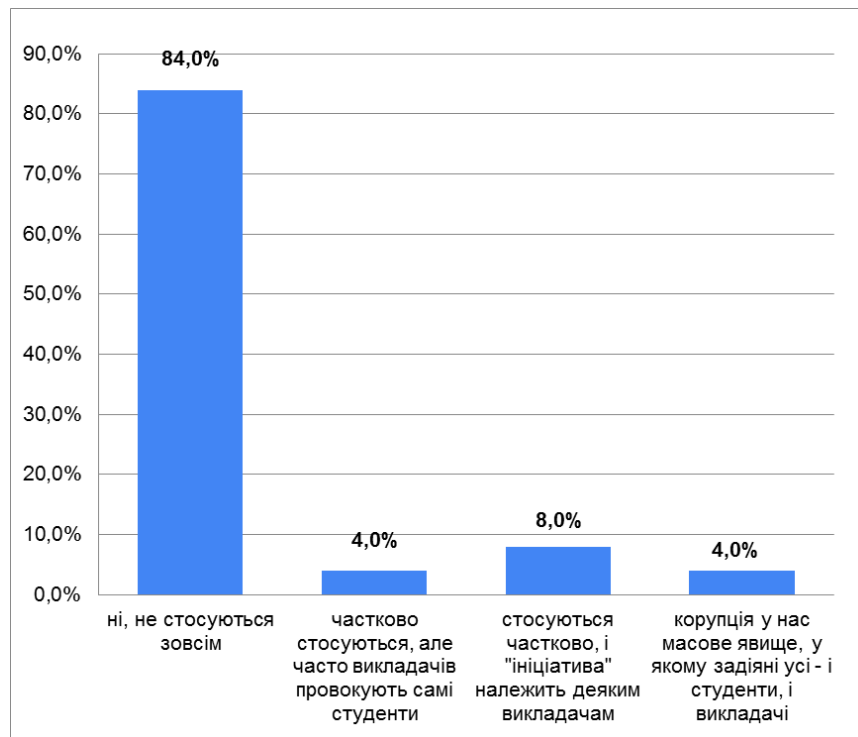

Рисунок 3 – Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті (у відсотках)

Аналіз рисунку 3 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 84 % «ні, не стосуються зовсім». Дали відповідь «стосується частково, і «ініціатива» належить деяким викладачам» 8% респондентів.

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Чи доводилось Вам особисто в цьому семестрі робити наступне...?». Варіанти відповідей були наступні - *часто, рідко, ніколи*:

- дарувати подарунки викладачам
- надавати викладачам на послуги кафедри
- купувати навчальні матеріали кафедри
- купувати реферат
- купувати курсову роботу
- купувати дипломну роботу
- платити гроші за оцінку
- платити за поселення у гуртожиток
- готувати шпаргалки для складання заліків, іспитів, ПМК
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах
- завантажувати матеріали з Інтернету, компіювати і здавати як власні.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

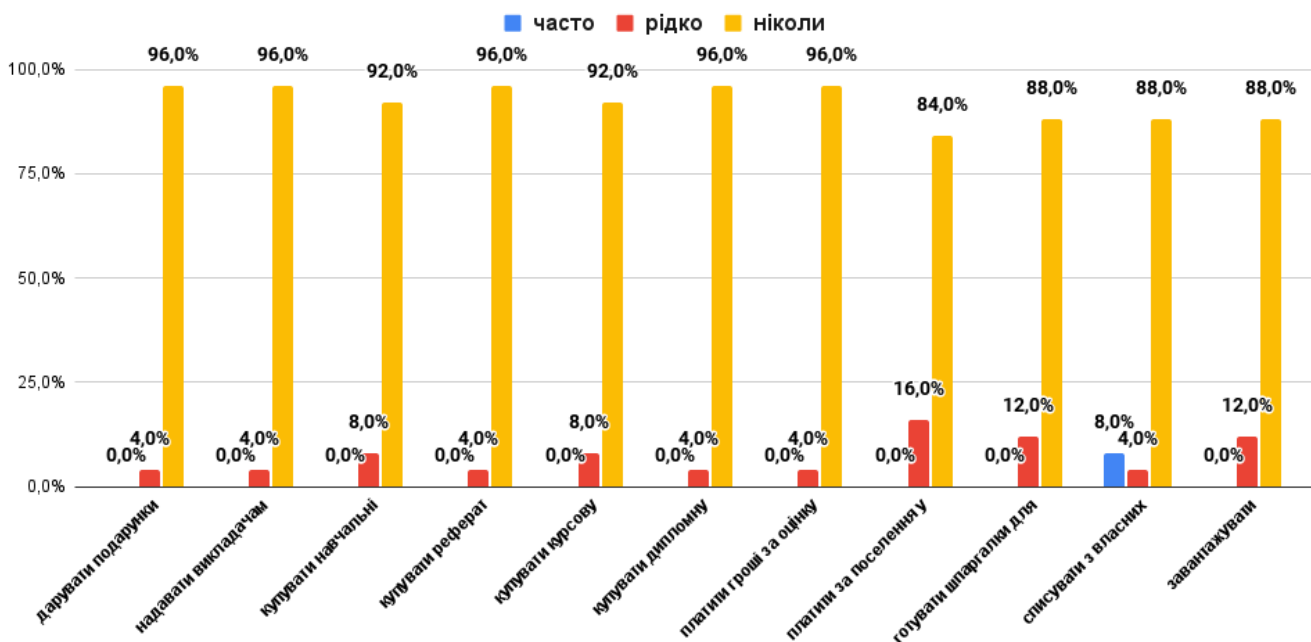

Рисунок 4 - Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті (у відсотках)

Аналіз відповідей показує, що в середньому 92% респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Респонденти (16%) вказали, що «рідко» платити за поселення у гуртожиток; 12% «часто» і «рідко» - списувати з власних конспектів на контрольних заходах; 12% «рідко» - готувати шпаргалки для складання заліків, іспитів, ПМК та завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні.

4. В продовженні попереднього питання здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Якщо Ви в цьому семестрі особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?». Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- для того, щоб вступити до ЗВО
- для того, щоб отримати потрібну оцінку
- для того, щоб не здавати лабораторні і практичні роботи
- для того, щоб не робити особисто курсову чи дипломну роботу
- це був «знак вдячності»
- в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача.

Дали відповідь на це запитання 4 (16%) з 25 респондентів, які відповіли, що робили недоброчесні дії для того, щоб отримати потрібну оцінку 100 % (рис. 5).

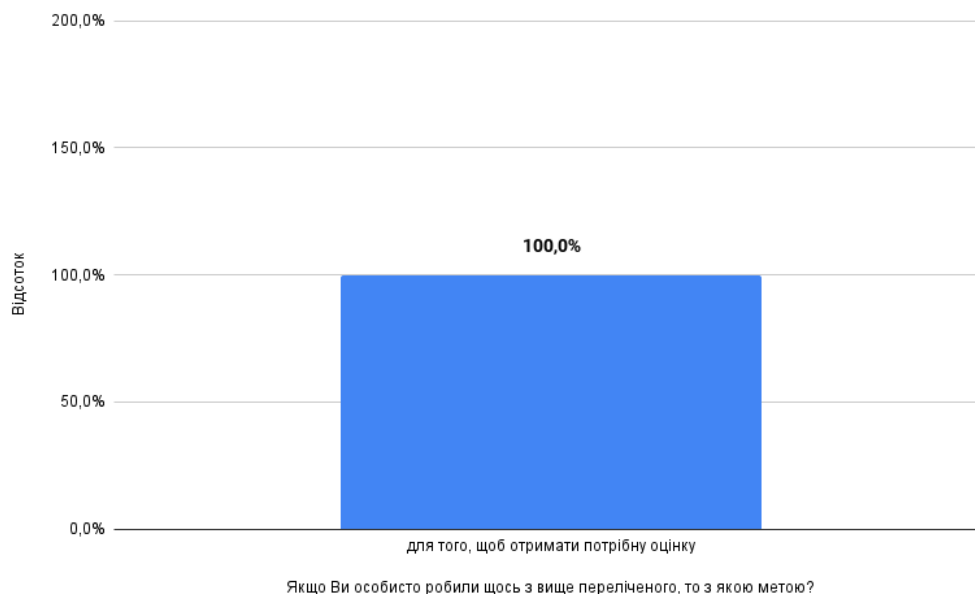

Рисунок 5 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

5. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?». Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від методистів, лаборантів тощо
- від студентів старших курсів
- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 6.

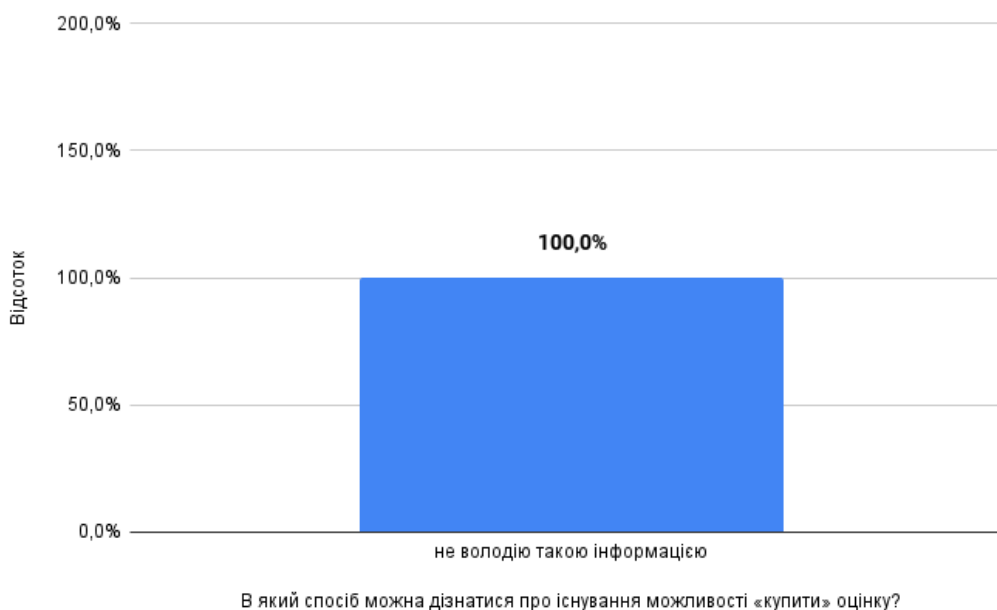

Рисунок 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

З рисунку 6 видно, що 100% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку.

6. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Оцініть як часто Вам в цьому навчальному році доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)». Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 7.

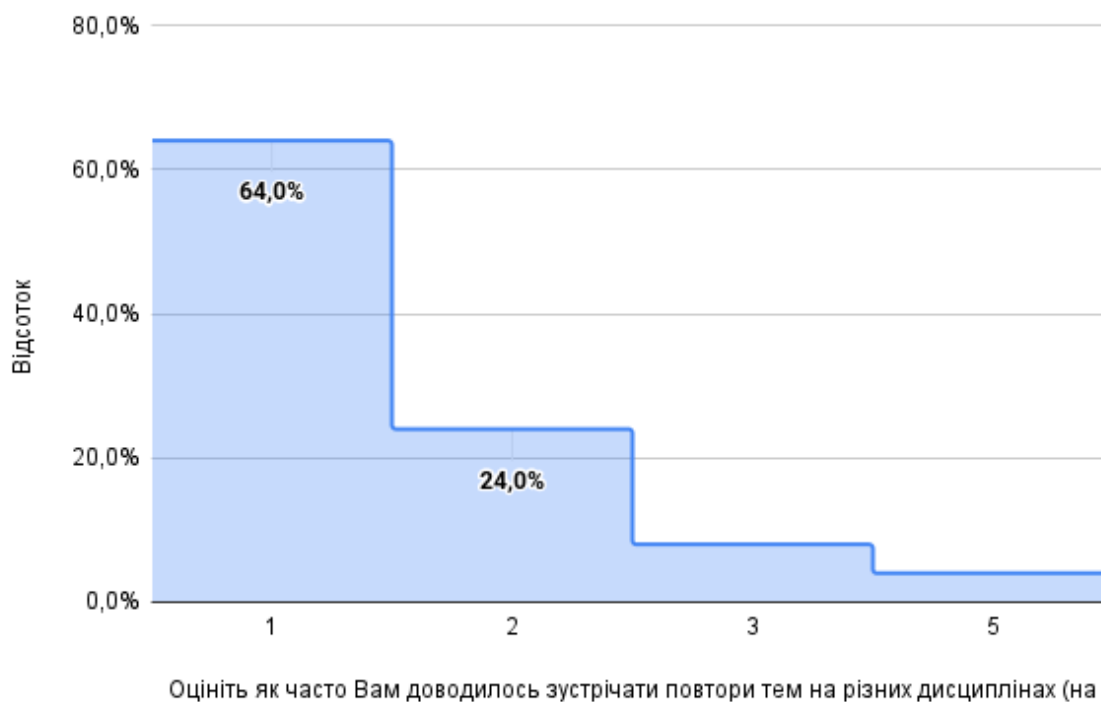

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

Аналіз рисунку 7 показує, що 64 % здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в цьому навчальному році та 24% «скоріш не доводилось».

7. На питання «Чи доводилося Вам в цьому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін?» респонденти відповіли, що не доводилось 80% (рис. 8).

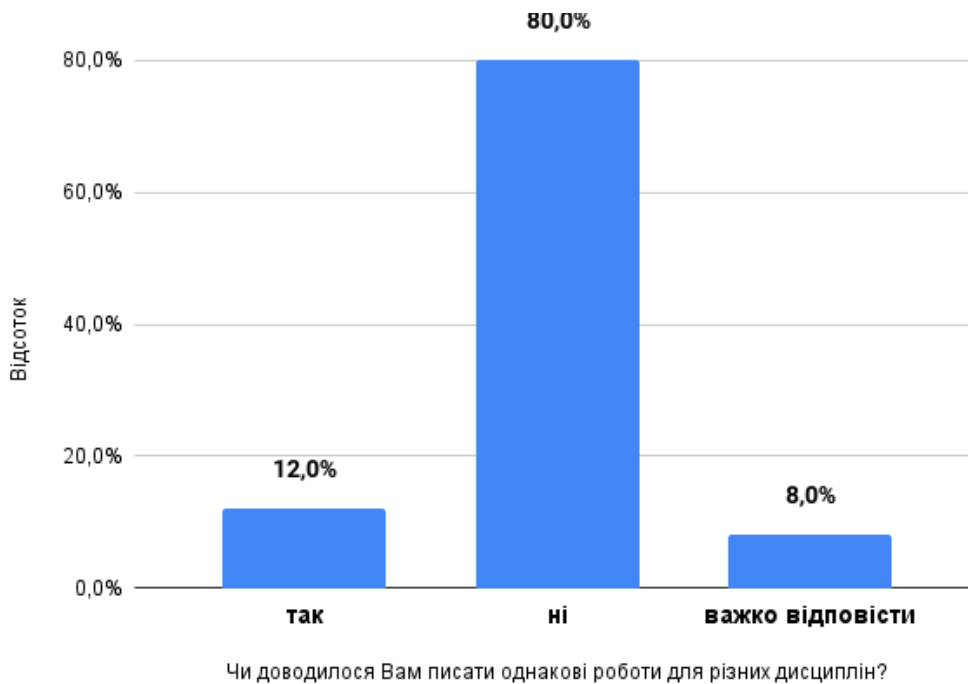

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

8. На питання «Чи доводилося Вам в цьому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?» 28% респондентів відповіли, що не доводилось, та 72%, відповідно, «так».

9. На питання «Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?» здобувачі вищої освіти всіх курсів навчання відповіли 60% як «помірне навантаження» та 24 % «скоріш надмірне» (рис. 9).

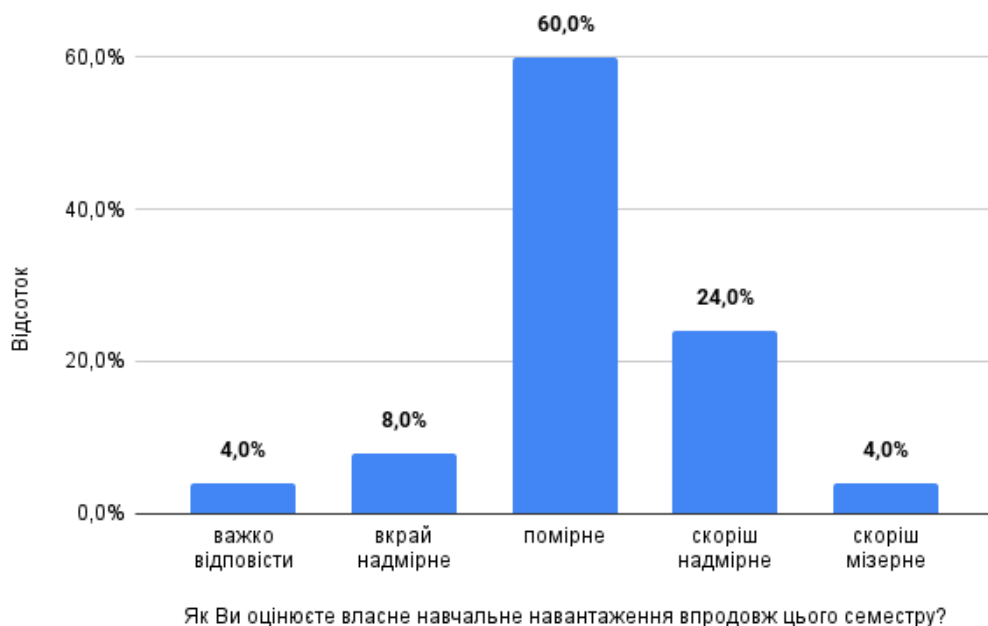

Рисунок 9 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

10. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Колективи яких кафедр, на Ваш погляд, є ВЗІРЦЕМ ДОБРОЧЕСНОСТІ та дотримання професійної етики?» (кількість відповідей не більше трьох). Дали відповіді 24 (96%) з 25 респондентів. Лідери серед кафедр за результатами опрацювання наведені на рисунку 10.

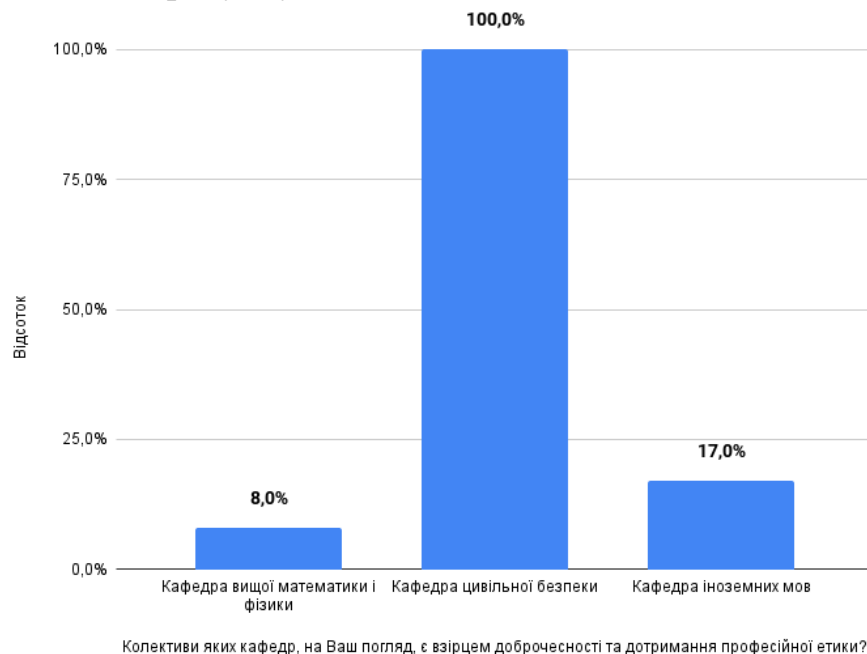

Рисунок 10 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

Аналіз результатів опитування показує, що кафедру цивільної безпеки вказали 100% здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр», як взірець доброчесності та дотримання професійної етики.

11. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *Які викладачі, на Ваш погляд, є ВЗІРЦЕМ ДОБРОЧЕСНОСТІ та дотримання професійної етики?* Дали відповіді 8 (32%) з 25 респондентів. В результаті озвучені здобувачами ВО прізвища викладачів кафедри цивільної безпеки.

Висновки

1. 92% респондентів оцінили якість освіти, яку вони отримують у ТДАТУ, на «дуже високому» та «загалом достатньо високому» рівні, і тільки 8% - на середньому рівні. Це є свідченням належної організації освітнього процесу в університеті, в якому задіяні висококваліфіковані викладачі, впроваджуються інноваційні навчальні технології, модернізується матеріальна та навчально-методична база.

2. Моніторинг оцінювання корупції в університеті здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти показав, що 84% опитуваних вважають ТДАТУ закладом вищої освіти, де зовсім відсутня корупція. Безумовно це результат ефективного впровадження в університеті Антикорупційної програми, яка дає змогу

реалізувати комплексний підхід до запобігання і протидії проявам корупції в освітньому процесі. Разом з тим 8% студентів вважають корупцію в університеті на рівні «стосується частково, «ініціатива» належить деяким викладачам». І цей факт вимагає від завідувача кафедри цивільної безпеки, яка є випусковою, систематичного доведення на засіданнях кафедри до викладачів та викладачами на кураторських годинах до студентів положень Антикорупційної програми ТДАТУ, Кодексу честі.

3. У середньому 92% респондентів ніяких дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Здобувачі (16%) вказали, що «рідко» платили за поселення у гуртожиток; 12% «часто» і «рідко» – списували з власних конспектів на контрольних заходах; 12% «рідко» – готували шпаргалки для складання заліків, іспитів, ПМК та завантажували матеріали з Інтернету, компілювали і здавали як власні. Ці поодинокі факти недоброчесності вимагають відповідної реакції, а саме постає необхідність на початку кожного семестру та систематично протягом семестру гаранту освітньої програми та кураторам навчальних груп ознайомлювати здобувачів з Кодексом честі ТДАТУ, Антикорупційною програмою університету, Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату серед здобувачів вищої освіти в ТДАТУ.

4. На запитання «Якщо Ви особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?» 4 з 25 опитаних студентів (16%) дали відповідь «для того, щоб отримати потрібну оцінку». Цей показник є суттєвим, а отже є проблема, яка потребує додаткових заходів щодо формування у здобувачів почуття академічної доброчесності. Доцільно запровадити на кафедрі цивільної безпеки проведення семінарів з питань моральної та етичної поведінки здобувачів, популяризації іміджу студента з чіткою громадянською позицією засудження будь-яких проявів корупції у закладах вищої освіти.

5. Результати опрацювання анонімних відповідей студентів на запитання «В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?» показують, що 100% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку. Це є беззаперечним фактом самостійного виконання здобувачами індивідуальних завдань, при складанні іспитів вони розраховують виключно на власні знання з навчальних дисциплін.

6. Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти на запитання «Оцініть як часто Вам доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах» вказує на те, що 12% студентів лише зрідка зустрічали повтори навчальних тем на різних дисциплінах. З метою уникнення таких повторів ведучим викладачам при складанні робочих програм навчальних дисциплін рекомендується узгоджувати між собою теми лекційного матеріалу, практичних та лабораторних занять, і тільки після цього затверджувати на засіданні кафедри цивільної безпеки та методичній комісії факультету.

7. Переважна більшість студентів (80%) на запитання «Чи доводилось Вам писати однакові роботи для різних дисциплін?» надали заперечну відповідь. Але 12%

одну й ту ж саму індивідуальну роботу здавали на різних навчальних дисциплінах. Цей показник свідчить про необхідність більш детального опрацювання та узгодження ведучими викладачами індивідуальних завдань для студентів, корегування перед початком навчального року навчально-методичних комплексів дисциплін з подальшим затвердженням на засіданні кафедри та методичній комісії факультету.

8. На запитання «Чи доводилось Вам слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?» показав, що більшості здобувачів вищої освіти це доводилось робити (72%). Водночас 28% студентів на це запитання відповіли «ні», що робить необхідним започаткувати процедуру проведення тематичних кураторських годин, семінарів з метою детального ознайомлення студентів з Кодексом честі, Антикорупційною програмою університету, Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату серед здобувачів вищої освіти у ТДАТУ.

9. Моніторинг відповідей студентів на запитання «Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?» показує, що більше половини респондентів (60%) вважає власне навчальне навантаження помірним, і тільки 8% оцінили власне навантаження вкрай надмірним. Такі відповіді є свідченням збалансованості навчального плану, відповідності програмних результатів навчання обов'язковим освітнім компонентам.

10. Усі здобувачі вищої освіти, які проходили анкетування, вважають кафедру цивільної безпеки ТДАТУ взірцем доброчесності та дотримання професійної етики, що є доказом високої честі, культури, моральності та об'єктивності науково-педагогічних працівників кафедри цивільної безпеки.

Гарант ОПП «Цивільна безпека»
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
к.т.н., доцент

Михайло ЗОРЯ

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР